

ENTREVISTA a Agustí Salvà, pintor, escultor i professional de la construcció

“Em considero dipositari del llegat de Can Salvà”

Aquest mes hem volgut entrevistar Agustí Salvà i Sala, de cal Possastre, ja que creiem convenient endinsar-nos un xic més dins la seva trajectòria professional. Realment, pots passar hores i hores mirant les coses que té posades a la seva pàgina electrònica (artzeitsculpt). Allí pots observar les diferents facetes del nostre artista: dibuix, pintura, escultura... Vaja, un bisenfi de coses. L'Agustí pensa que estudiar pintura no té sentit, raona

que és més una vocació pràctica, és una intuïció humana. Pensa que la vas a buscar i simplement evoques el teu estat d'ànim.

Aquí al poble, ha deixat força empremta, ja; és per això que no hem volgut deixar escapar l'oportunitat de parlar amb ell, així que anem-hi, doncs.

Josep Anton Gabarron

El Martinet.- De petit, ja t'agradava dibuixar?

Agustí Salvà.- Inicialment, de ben petit, ja tenia tendència als oficis de bricolatge i a l'art creatiu. Vaig estudiar arts i oficis per fer il·lustració i m'he dedicat al món de la construcció variada. Des dels enguixats, fusteria i feines de creativitat... Sempre m'he inclinat molt pel vessant creatiu i amb la llibertat de tocar materials. També m'agrada molt escriure i la recerca. Possiblement això seria el que em marca una mica de les mans

en qüestió de creativitat i de llibertat. Un tema que em té molt agafat és la història i la geografia, la recerca i la investigació. Seria, com he dit abans, l'únic que se me n'aniria una mica de les mans respecte a qualsevol ofici creatiu, en el fons sóc autodidacta.

EM.- Però et va sortir del no-res això, a tu?

AS.- El tema artístic ja surt de la vena artística de la meua àvia Francesca. Continua amb el meu pare, a la vegada. A ell li agradava molt dibuixar, et diria que bàsicament estava aficionat a l'aquarel·la des de ben jove. Més endavant, es va adonar que li agradava més la ceràmica i sobretot l'escultura en pedra que també era autodidacta. De jove, encara va acudir a classes de dibuix al Cercle de Sant Lluç. Ell va estudiar el peritatge agrònom a Barcelona. En l'àmbit artesanal, va evolucionar el vessant gràfic amb el dibuix, la ceràmica i l'escultura amb pedra. Li agradava molt la música i tocava el piano. Li agradava molt la música clàssica en general. Era un gran aficionat al gènere operístic i la sarsuela; però et repeteixo que era un gran aficionat al gènere musical clàssic.

EM.- Actualment, et costa compaginar la teva feina amb els treballs artístics?

AS.- Sí, sense cap mena de dubte. I ara més que mai. La feina ha minvat molt. Joestic bé, vaja que no vaig notar que el meu hàbit hagués minvat... Sé que molta gent es tira enrere. També sé que hi ha gent a qui els anys li pesen. Jo encara sóc capaç de portar-ho bé. Això m'obliga a estar-hi una mica més a sobre i a deixar de ser tan orgullós i egoista com una part de la societat. No m'hi dedico pas tant, però penso que estic amb la mateixa força que al principi.

EM.- T'has plantejat mai dedicar-te a la producció

artística de forma professional?

AS.- Ho vaig pensar quan era molt jove i portava dos anys cursats d'Arts i Oficis. Va ser en aquell moment quan vaig conèixer un escultor. Va ser el moment en què vaig pensar que podria seguir amb els estudis d'escultura de forma autodidacta i així poder continuar acadèmicament amb els estudis d'Arts i Oficis. Encara no tenia encàrrecs, però un estret cercle d'amistats creia en mi. Aleshores començava a plantejar-me com viure d'això.

EM.- Quan vas començar a modular les pedres ben bé?

AS.- Als 22 anys estudiant encara Arts i Oficis.

EM.- Posteriorment també has fet alguna cosa en fusta, oi?

AS.- Sí, també. També he tocat la fusta, amb 25 anys vaig iniciar-me amb la talla de fusta. Els tres primers anys, de 1992 a 1995, vaig estar tocant pedra.

EM.- I què t'agrada més practicar, el dibuix o l'escultura?

AS.- Per practicar, el dibuix. El dibuix té tres vessants molt importants; l'observació, la composició i la forma. Sobretot la forma. Quan atribuïm la línia, punt i línia, en Kandinsky descriu una interpretació del dibuix a l'artista que s'inicia.

EM.- T'hauria agradat poder dedicar-t'hi plenament, al dibuix i l'escultura, amb això que ens dius?

AS.- Sí que m'hauria agradat, per descomptat. Cal dir, però, que la vida dona molts tombs i l'evolució humana no acostuma a anar acompanyada d'aquella il·lusió que hi ha al principi.

EM.- A més de dibuixar per a El Martinet, ho has fet per a altres mitjans?

AS.- Sí, el mitjà que més em va agradar va ser La Carpeta, un magazín mensual que va funcionar de l'any 1989 a l'any 1991 i va ser editat per l'Institut d'Estudis Penedesencs. Hi feien articles didàctics, instructius i estava redactat per professors d'institut i d'escola d'alguns centres de Vilafranca del Penedès. Jo el que feia era il·lustrar aquests temes, aportant-hi una desena d'il·lustracions en tres números editats. Com molt bé sabeu, sóc un col·laborador d'El Martinet des de la 2a època en què ho duïen la recordada

Betlem Tena i el Josep Maria Farré. Va ser en aquell moment quan vaig publicar les primeres tires còmiques d'una història dels anys vint a Sant Martí. Vaja, successos que van passar a principis del segle XX. El meu pare em va descriure la història i jo vaig fer el guió.

EM.- Llavors el tema del retrat que feies, l'has deixat aparcat, oi?

AS.- No, és una cosa que faig de tant en tant, dos o tres mensualment.

EM.- Sembla com si fessis moltes recerques. N'estàs fent alguna més?

AS.- Sí, participo en la recerca de trulls d'oli d'oliva. He anat a buscar des de la part privada o familiar fins a gent del món dels sindicats. Busco, escric i en faig ressenyes reals i datables.

EM.- Ostres, i en això de la recerca de què parles, també trepitges realment altres terrenys?

AS.- M'endinso en la recerca en qualsevol moment que tinc durant la setmana. Ara mateix, podem dir que tinc més temps que abans, vaig treballant de 12 a 14 dies i segons el que va sortint. Quan tinc tres hores o una tarda, agafo el cotxe i vaig a la recerca de trulls d'oli. He anat a Collbató, Riudoms, Sant Quintí de Mediona, Piera i d'altres. Estic estructurant el trull d'oli de Calafell i després vindrà el de Canyelles. Però l'ordre de publicació és diferent.

EM.- Ara que et centres en el dibuix, què em pots dir dels grecs?

AS.- És una llàstima que de l'època grega no ens hagi quedat res en paper. Els estudis i tallers grecs de dibuix haurien d'haver estat la bomba. Es conserva més paper i registres gràfics de la baixa època egípcia que no pas de l'antiga Grècia.

EM.- Et consideres dipositari d'un llegat històric per part de la teva família? Creus que això ho hauries de divulgar?

AS.- Sí. Hi ha hagut moments més foscos, a vegades. Potser ha estat perquè sóc el tercer de quatre germans, però he estat jo qui s'ha donat en cos i ànima per poder tirar endavant. És per això que em considero el dipositari del llegat.

EM.- Quins temes de caràcter històric creus que els martinencs del 2015 coneixen poc?

AS.- De caràcter històric, centrant-nos en el 2013 i 2014 serien la rehabilitació del museu històric municipal, en el qual s'han recreat amb ordre i precisió les peces exposades i dades inventariades. Pocs museus històrics municipals d'aquest país ho tenen. No només dels 950 municipis que hi ha a Catalunya, sinó dels milers de municipis que hi ha a l'Estat espanyol. Es pot obtenir informació des del paleolític fins al passat segle XX. Crec que prop del noranta per cent de martinencs no és conscient del valor que tenim ni del patrimoni que posseeixen les famílies i que han cedit al Castell perquè es mostrés. A l'hora de triar el material cedit i inventariat, només es va mostrar un 10% del que es va cedir al seu dia per privats i donants.

EM.- Cal Possastre és molt antic?

AS.- Podem dir que a cal Possastre per restes arqueològiques, s'han trobat ocasionalment vestigis de la transició de l'ibèric al romà. Hi ha la resta de muntant d'un mur que podríem

dir que pertany al període baix-imperial romà dels segles IV i V. Després, s'han trobat restes de ceràmica grisosa de període alt medieval, ceràmica vermella de pobre cuita o cuita de forma deficient dels segles XII i XIII. Aquesta informació ens la va precisar en Joan Guitart, primer conseller de Cultura de la Generalitat el 1977. En assabentar-se de la troballa del 1974 del monument funerari que hi ha exposat a dalt al Castell, es va introduir més en la família i el pare li va ensenyar tota una sèrie de troballes i objectes arqueològics, dels quals es va anant prenent nota i es van dur a un laboratori per elaborar una precisió arqueològica, deduint-hi una antiguitat precisa. L'edificació

de cal Possastre és considerada un alou o propietat del Castell. Cap al 1550 no es considerava una propietat nobiliària ni eclesiàstica. Hi ha un buit de documentació del segle XVI. D'aquesta època hi ha restes de muntant de mur de l'alou que deuria pertànyer al castell termenat. Pel tipus de construcció i mur que es va trobar podem datar, la part inicial de la hisenda pot ser dels anys 1590-1600, a la part més recent del 1860 al 1925. Un alou és una edificació encarada a emmagatzemar les col·lectes anuals; segons els indrets, també servia per ubicar-hi estables i àrees ramaderes pertanyents a feus. El meu besavi va anar descobrint ocasionalment restes d'objectes ceràmics d'ús domèstic; fou en les obres d'edificació de l'últim celler (anys 1914 a 1917). Uns anys després es van documentar com a tupins ibèrics. Cada troballa anava acompanyada de fragments de ceràmica sigil·lata romana.

EM.- És una de les primeres cases construïdes en la ubicació del poble actual?

AS.- Després d'això que hem parlat, podem dir amb total certesa que va ser una de les primeres cases. Sempre hem cregut que era una de les tres primeres cases dipositàries com a llegat històric i ubicades a baix al pla. Hi havia el Colomar de Dalt o Colomar Nou. Un altre alou amb cantoneres de pedra, portal rodó de dovelles i clau ben tallades. Els colomars, com a tals, estaven infrautilitzats als segles XV i XVI. S'utilitzaven com a correu.

Tenim el Colomar de Dalt o Nou (cal Marranet o davant de cal Tomàs, al carrer de Les Casetes) i cal Possastre com el Colomar de Baix o Colomar Vell (sense precisar si la primera o segona casa). La tercera casa que hi havia a baix al pla hauria de ser a cal Compte, casa que es troba encarada a sol ixent, mostrant que no hi havia intenció de carrer. Hi ha referències de Cal Possastre amb una petita dedicació a l'hostatgeria, amb venda de queviures, manteniment de cavalleria i ferratges.

EM.- Però on estava això?

AS.- Aquí, ben bé on està la casa. Just al costat, hi havia uns coberts agrícoles que estaven agregats. En van enderrocar uns i se'n van fer de nous. Cal Possastre en aquella època (segle finals XVII i XVIII) tenia un baluard o tancat davant de la casa, on es tenia l'aviram i els animals domèstics, feia de defensa a la vegada. Hi ha registres d'un primer baluard de finals del segle XVII i calculo que va ser el 1820-1825 quan es va allargar la casa pel davant, pel cobert més proper al costat del camí, a causa de la reestructuració del trull d'oli. Es va eliminar el primer baluard, d'una finalitat més defensiva. Es va consolidar el segon baluard aprofitant la rehabilitació de la façana als anys 1909 a 1913.

(Ve de la pàgina anterior)

EM.- Sentint-te parlar, es pot pensar que a casa teva teniu documentació important de caràcter històric.

AS.- Realment en teníem. N'hi va haver, però a causa d'un trasllat del meu pare de la casa que la família tenia a dalt el barri de la Roca, es van traspasar documents. Hi ha una font molt rica d'història des de finals del segle XVIII fins a principis del segle XIX on es repeteixen terminologies i propietats de Cal Possastre des del principi del segle XVII. Hi ha molta informació inventariada i ordenada de notaris i per capítols que van del 1826 fins a l'enterrament del meu besavi, el 1956. Hi ha capítols matrimonials que vaig passar moltes hores llegint i ordenant. A l'any 1973 hi va haver un incendi a la pallissa, es va cremar mobiliari de carruatge i estris del camp de 150 anys d'antiguitat.

EM.- Però molt d'incendi, no?

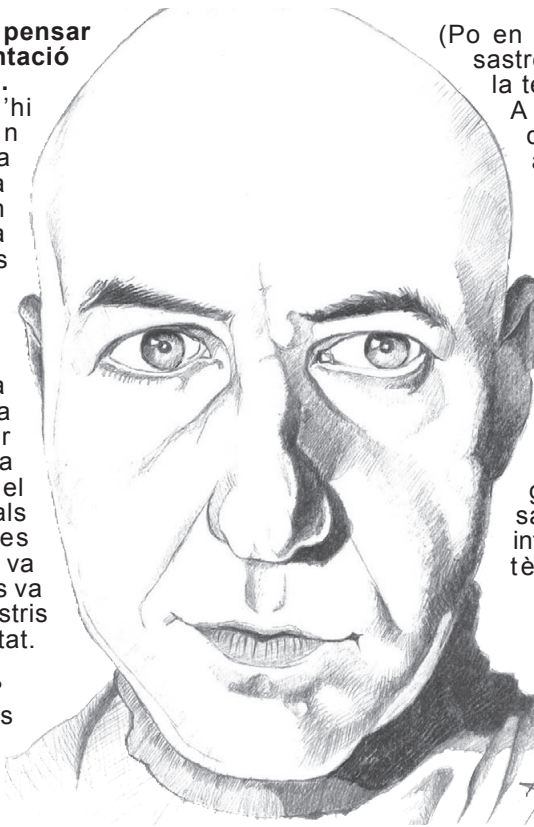
AS.- Bé, són coses imprevisibles que passen.

EM.- Sabeu si es va provocar algun incendi més?

AS.- No, aquest incendi el van generar dos dels meus germans. Jugant dins d'una tartana, van deixar una espelma encesa i va causar el foc que va cremar el mobiliari i la nau central. Només es va poder salvar un joc d'anquers de bou i anquers de ruc.

EM.- Els Salvà van venir de França?

AS.- Bé, aquí faria falta fer una precisió: Ens hem de centrar en els Albà situats a Santes Creus. El cognom Salvà és original del segle XII. La construcció de l'article "sa" i el nom "Albà". Aquells S'Albà documentat també com Çalbà o S'Albà dels segle XII al XIV formen part del protocol reial de la Corona d'Aragó. Del Consolat de Mar de la segona meitat del segle XIII passant pels administradors de les Moreries del regne de Mallorca, Moreries de Tortosa i administradors reials al Regne de València. Senyors de la Bisbal del Penedès al segle XVIII. Entre els anys 1610 i 1625 fa cap al Penedès un comerciant de teles, en Pau

(Po en francès) de cognom Salvà. Dedicat a la sastreria i fabricació de mantelleria tèxtil. D'aquí la terminologia Possastre (en Pau, el sastre). A causa dels successos bèl·lics al territori del Rosselló-Llenguadoc, els catalans amenaçats o atacats decideixen emigrar cap a la Catalunya sud. En Pau Sastre és un d'aquests refugiats que vénen a parar, entre altres, al municipi de Sant Martí.

EM.- I amb França?

AS.- Cal Possastre devia ser un referent per al comerç tèxtil quasi cent anys; a partir de l'aportació d'aquest personatge, per referències familiars, entre el 1625 i el 1715. El lligam amb França o qualsevol mot del Rosselló desapareix materialment i documentalment. Posteriorment, es fa un gir de ple al premsat oleícola, encara que sabem que a finals del segle XVI existia una infraestructura per a moldre gra. Però la tradició tèxtil no obté seguiment local. La viticultura comença a tenir referències de potencials productors cap al 1765, a causa de l'aixecament del bloqueig Borbó al Principat, la plantació de vinya per produir vi i la seva exportació transoceànica a les colònies. La família va adquirir altres peces de terra per vies testamentàries i així s'engreixava la finca i es plantaren nous conreus de vinya. A

la fi, el cognom Salvà ha predominat, però les propietats i dedicació al conreu va minvant des dels anys quaranta del passat segle XX.

EM.- Tenim entès que tens una cosina ceramista molt coneguda. Hi ha més artistes a la família?

AS.- La meva cosina, la Camil·la Pérez Salvà, és ceramista i reconeguda en el seu àmbit nacionalment. El fill gran, el Ton, promet ser i s'està establint com un gran fotògraf. El fill petit, en Pau, toca el saxo i altres instruments de vent. Crec que també el teclat. La meva germana gran, la Francesca, que actualment resideix a Anglaterra, també és aficionada a la flor seca, a la preparació de rams i flors de flor seca; de joveneta, era aficionada a dibuixar però no ho va seguir. Una altra de les seves dedicacions és la restauració de mobiliari d'època. Tasques que desenvolupa a la localitat on resideix.

Bar - Frankfurt **PUNT DE TROBADA**
 Entrepans freds i calents - Tapes variades

Pollastres
a l'ast

C/ Anselm Clavé, 72 - Sant Martí Sarroca - Tel. 93 899 02 51

PERRUQUERIA
 HOME - DONA - NENS

- SERVEIS ESTÈTICA
- DEPILACIÓ
- NETEGES DE CUTIS
- TRACTAMENTS CORPORALS
- PEDICURA
- QUIROMASSATGE

Anselm Clavé, 110 • Telèfon 93 899 13 09
 08731 **SANT MARTÍ SARROCA**